
dr.sc. SANDRA VITALJIĆ □ Akademija dramske umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu

sl.1. Marina Viculin
Snimio: Ivan Posavec

*Fotografija nepogrešivo precizno pokazuje kakav si iznutra u trenutku pritiskanja okidača.*¹ rekla je Marina u razgovoru s Anom Opalić. Fotografija je za Marinu bila poseban medij, medij za bilježenje vremena i bilježenje pogleda. Kada je pokrenula ciklus fotografskih izložbi *Snapshot* u Kuli Lotrščak napisala je: *...ono što mene najviše zanima u fotografiji je bilježenje pogleda. Pogleda kao kratke i jedinstvene vizualne misli...Zanima me fotografija kao kontingencija i oblik vizualnog mišljenja koji ne služi izricanju koncepta. Fotografija koja nije medij misaone konstrukcije već gledanje samo.*²

Uz retrospektivnu izložbu Josipa Klarice zapisala je: *Uzmeš fotografiju i vidiš ono što je snimljeno. Ono što je snimljeno nije motiv. Hoću reći da je ono što ja vidim kad pogledam fotografiju puno više i često puno drugačije od onoga što bismo riječima odredili kao prizor na fotografiji. Kako? Snimljeno, zabilježeno, gledam očima, a poimam tijelom.*³

Ta je ljubav prema fotografiji počela jednog dana kada je s Ivanom Posavcem nakon puno godina razmijenila dvije iskrene rečenice na ulici ispred njegove kuće u Bogišićevoj. Na pitanje snima li još uvijek onako baš za sebe, on je odgovorio s iskrenim čuđenjem u očima: *Pa naravno, kako bih inače preživio...* Ta ju se rečenica posebno dojmila i vratila joj fascinaciju tamnim otvorom objektiva. Tako je počelo negdje 2000. i nije više stalo.⁴

Realizirala je velike i značajne retrospektivne izložbe fotografa, ali i sustavno pratila i izlagala u ciklusu *Snapshot* recentne fotografske radove ili bolje rečeno ono što smo snimali "onako za sebe". Jer Marini ste mogli donijeti fotografije koje gotovo nikome još niste željeli pokazati, razgovarati s njom o idejama koje vam noću ne daju spavati. Ona je slušala, gledala, razumjela. Ona nas je poticala, pružala podršku i na koncu, nama koji smo se izražavali slikama i najčešće bili nespretni s riječima - podarila je glas. Svojim je tekstovima pogađala u samu srž i u njih ugrađivala sebe i svoj pogled na svijet. Ti su tekstovi uvijek bili osobni i činilo se da vam se zaista zagledala u nutrinu da bi opisala ono što je vidjela u vašim fotografijama. Promijenila je pogled na fotografiju u općoj društvenoj percepciji, produbila i potakla na razmišljanje o njoj, ali time i na sve drugo...život sam. U tome je bila iskrena i hrabra. Omogućila je realizaciju mnogih izložbi u koje skoro ni sami nismo vjerovali. Njoj ste se mogli obratiti sa svakim problemom, a ona ih je sa smiješkom rješavala. Ni jedna prepreka za nju nije bila nepremostiva kada se radilo o umjetnosti i izložbama.

1 Opalić, Ana. *Fotografija nepogrešivo precizno pokazuje kakav si iznutra u trenutku pritiskanja okidača.* // Portal suvremena hrvatska fotografija, <http://www.croatian-photography.com/foomla2517/razgovori/marina-viculin>, [21.01.2015.]

2 Ibid.

3 Viculin, Marina. *Josip Klarica - fotografije 1974-2004.* // Galerija Klovičevi dvori, Zagreb, 2005., str. 7.

4 Opalić, Ana. *Fotografija nepogrešivo precizno pokazuje kakav si iznutra u trenutku pritiskanja okidača.* // Portal suvremena hrvatska fotografija, <http://www.croatian-photography.com/foomla2517/razgovori/marina-viculin>, [21.01.2015.]

sl.2. S Anom Opalić i Marijom Braut na otvorenju izložbe Ane Opalić, Kula Lotrščak, 2007.

sl.3. Otvorenje izložbe Mie Vesovića, Galerija Klovičevi dvori, 2003.

Snimio: S. Szabo

Uz retrospektivu Petra Dabca zapisala je : *O izložbama treba misliti kao o prostorno-vremenskim točkama u kojima se dogodilo okupljanje. Okupili su se radovi, ljudi, ideje i kreativni principi...O izložbama obično mislimo kao o slikama na zidu, kao o nekim stvarima u prostoru, no to je zapravo manje važna vanjska manifestacija velikog okupljanja moći koje se dogodilo, zavibriralo i poslalo snažnu rezonancu u svijet... Na izložbama se okupljaju ljudi. Priča se, pije, zblizava. Smijemo se, puno se smijemo... Ali dobre izložbe nisu samo vesela druženja, one su tempirane bombe velike razorne snage, njihov se učinak ne mora vidjeti odmah, mnogo je inficiranih i ona klica drukčije misli u njima raste.*⁵

Marina je puno polagala i na rad i promociju mladih fotografa. Često je sudjelovala na ispitnim izložbama Katedre za fotografiju Akademije dramske umjetnosti i priređivala izložbe naših studenata i studentica. Pokrenula je i ciklus *First Shot*, jedinstvenu platformu za realizaciju prve samostalne izložbe mladih autora. Radila je na promociji hrvatskih fotografa u inozemstvu i općenito svojim predanim radom afirmirala fotografiju kao medij. Prošle je godine upravo na njezinu inicijativu fotografski festival *Rovinj Photodays* izašao iz granica Hrvatske. Željela je da ta manifestacija postane pravo mjesto međunarodnih susreta i razmjene kreativnih ideja. Zajedno smo sanjali stvaranje centralne institucije za fotografiju koja bi prerasla u Muzej fotografije. Vjerujem da bi to Marina realizirala jer su njena strast, energija i entuzijazam bili zarazni.

Iznad svega Marina je bila prijateljica. Topla i draga. I kao divno biće i prijateljica će nam najviše nedostajati.

Završila bih njenim rečenicama koje je napisala uz izložbu *Volimo li gledati druge ljude: Rastočena sam u drugima, u svima vama, u drugim ljudima. Ne mogu ni vidjeti bez vaših očiju, ni pamtili bez vaših odraza. Ja doslovno postojim samo kroz vas. Moje rečenice postoje samo kada ih vi pročitate, moje lice postoji samo u vašim očima. Tek odraz ili slika gradi tjelesnu cjelovitost mogega ja. Potreban mi je odraz da bih se uobličila, treba mi pogled drugoga oka da bih pamtila. Ja pamtim samo vaša sjećanja.*⁶

Hvala ti Marina.

Zagreb, 23. siječnja 2015.

IN MEMORIAM: MARINA VICULIN, PhD (1958-2015)

A photograph, said Marina in conversation with Ana Opalić, shows with unerring precision the way you are inside the moment the shutter is released. For Marina, the photograph was a special medium, a medium for the recording of time, and the recording of looks.

Marina Viculin produced large and important retrospective exhibitions of photographs, but also, in the Snapshot Series, kept up with and exhibited recent photographic works or, perhaps, what we shot "just like that, for ourselves". You could take to Marina the photographs you didn't want to show almost anyone else, you could talk with her about the ideas that kept you awake at night. She would listen, look, understand. She encouraged us, offered support and at the end, gave a voice to those of us who expressed ourselves in images and were most often awkward when it came to words. She always hit the heart of the matter with her texts, incorporated herself and her view of the world in them. These texts were always personal, and it seemed that she really looked deep within you to describe what she saw in your photos. She changed the view of the photograph in general social perception, deepened and encouraged thinking about it, and about other things as well, about life itself. Here she was both candid and courageous. She made possible the production of many exhibitions that she could hardly believe in herself. You could turn to her with any kind of problem, and she would solve them with a grin. There was no insurmountable obstacle for her when it came to art and exhibitions.

She invested a lot in the work and promotion of young photographers. She often took part in the exam exhibitions of the photography department of the Academy of Dramatic Arts and put on exhibitions of our students. She launched the First Shot series, a unique platform for the first solo shows of young authors. She worked on the promotion of Croatian photographers abroad and in general, with her dedicated work, continued to building up the endorsement of photography qua medium.

⁵ Dabac, Petar; Viculin, Marina. *Nisam kriv. // Galerija Klovičevi dvori*, Zagreb, 2011.

⁶ Viculin, Marina, Kuduz, Igor. *Volimo li gledati druge ljude?*, Hrvatski fotosavez, Zagreb, 2007., str. 9